

Jaarverslag 2020

Stichting Gezondheidszorg Illegalen Leiden e.o.

DOELSTELLING

De Stichting GIL (Gezondheidszorg Illegalen Leiden) heeft als doelstelling de gezondheidszorg voor onverzekerbare vreemdelingen toegankelijk te maken. De Stichting biedt informatie en advies aan zorgverleners en zorginstellingen over (de organisatie van) medische zorg aan onverzekerbare vreemdelingen. In de Stichting nemen deel een medisch specialist, een huisarts, een apotheker, een tandarts, een maatschappelijk werker, een verloskundige, een psychiater, de stichting 'De Fabel van de Illegaal', een ervaringsdeskundige en de GGD Hollands Midden.

De Stichting GIL biedt zo nodig hulp bij de begeleiding van onverzekerbare vreemdelingen naar adequate medische zorg. Bovendien kunnen bij de Stichting GIL misstanden, zorgweigering en andere ongewenste situaties rondom de zorg aan onverzekerbare vreemdelingen worden gemeld. Waarna de situatie onderzocht kan worden en desgewenst bepaalde acties genomen kunnen worden ter verbetering van de toegang tot de zorg.

Bestuurssamenstelling

R. de Reus, psychiater voorzitter

E.K. Fogelberg, huisarts n.p. vicevoorzitter

A. Boels, huisarts, penningmeester

J.M.M. de Gouw, plaatsvervangend penningmeester/secretaris

M. Assal, apotheker

P.E. Briët, neuroloog np

L.P.W. van Broeckhuysen, tandarts

S. Demir, verloskundige

H. Westerink, medewerker 'de Fabel van de Illegaal'

De Stichting GIL is onafhankelijk. Alle bestuursleden van Stichting GIL doen het werk vrijwillig en onbezoldigd. Er zijn geen medewerkers in dienst.

St. GIL heeft een website, www.gil-leiden.nl

DOELEN 2020

In 2020 waren de voornaamste doelen van Stichting GIL het continueren van de werkzaamheden t.b.v.- toeleiden naar zorg van de ongedocumenteerden, zoals beschreven onder de doelstelling hierboven. Het gaat om bv de vergoeding van de eigen bijdrage van 5 euro per receptregel bij de apotheek, de tandartszorg, het wekelijkse informatie en adviesspreekuur, het buddy werk en de samenwerking met organisaties in het veld. Tevens werden er voorbereidingen getroffen voor het symposium i.v.m. het 25-jarig bestaan van Stichting GIL in 2020.

De Coronacrisis met de lockdown maatregelen hadden als gevolg dat helaas het Symposium uitgesteld moest worden naar een later te bepalen datum.

HUISARTSENZORG

In 2020 deed weer een groot aantal ongedocumenteerde vreemdelingen een beroep op huisartsenzorg. Hoe groot het aantal precies is, is niet bekend; er wordt geen centrale registratie bijgehouden in de regio Leiden. Iedere burger die in Nederland woont en een BSN-nummer heeft, is ook verplicht ingeschreven bij een zorgverzekeraar en is ook bij een huisarts ingeschreven en is zo verzekerd van medische zorg.

Voor de groep ongedocumenteerde vreemdelingen is dit heel anders: ze hebben geen BSN-nummer, kunnen zich ook niet inschrijven bij een zorgverzekeraar en kunnen zich ook niet (zoals andere burgers van Nederland) registreren als vaste patiënt bij een huisarts. In feite worden deze kwetsbare mensen nog kwetsbaarder gemaakt, doordat ze geen toegang hebben tot medische zorg, mochten ze ziek worden. De stichting GIL is opgericht om toegang tot medische zorg voor deze groep te waarborgen.

De heer Abel Boels is huisarts en lid en penningmeester van het bestuur van Stichting GIL. Hij houdt wel bij hoeveel ongedocumenteerde vreemdelingen een beroep doen op huisartsenzorg in zijn praktijk. Zie onderstaand.

Van alle patiënten die een beroep doen op de praktijk van Abel Boels worden de consulten in het HuisartsInformatie Systeem (HIS) bijgehouden. De inhoudelijke gegevens die te maken hebben met de huisartsenzorg zijn het domein van de patiënt en van de huisarts(praktijkmedewerkers). Deze gegevens komen dus niet terecht bij de zorgverzekeraar of bij andere instanties.

Ongedocumenteerde vreemdelingen die een beroep doen op zorg in deze huisartsenpraktijk worden, net als andere burgers geregistreerd als patiënt in het HIS (Huisarts Informatie Systeem). Aan de hand van deze registratie werd een kleine analyse gemaakt van de medische zorg die verstrekt is aan de ongedocumenteerde vreemdelingen die in 2020 een beroep deden op de praktijk van Abel Boels. Deze huisartsenpraktijk is één van de ongeveer 50 praktijken in Leiden. De gegevens die deze Huisartsenpraktijk heeft verzameld kunnen niet geëxtrapoleerd worden naar heel Leiden. Het is niet duidelijk hoe groot het aantal ongedocumenteerde vreemdelingen is dat door andere huisartsen wordt gezien.

In 2020 deden 27 ongedocumenteerde vreemdelingen een beroep op zorg van de huisartsenpraktijk van Abel Boels. Van deze 27 waren 8 vrouw en 19 man. De verhouding man-vrouw is 70% versus 30%. De gemiddelde leeftijd was 45,8 jaar. De oudste patiënt die een beroep deed op de huisartsenpraktijk was 81 jaar, de jongste was 19 jaar. Deze 27 patiënten waren goed voor 124 huisarts consulten; de POH GGZ deed 28 gesprekken met patiënten uit deze groep. Er waren 30 telefonische consulten, merendeels door de POH GGZ verricht. Er werd 64 keer een herhalingsrecept voorgeschreven en doorgegeven aan de Centraal Apotheek in Leiden.

In vergelijking met het jaar 2019:

Ja ar	Aantal pat.	Gem lft	C Huis	C POH	Tel C	Re c.
2020	27	45,8	124	28	30	64
2019	43	50,5	148	35		97

Zes (6) patiënten hadden klachten van het bewegingsapparaat; zeven (7) patiënten hadden één of meer psychische klachten. Negen (9) mensen werden gecontroleerd en begeleid in verband met diabetes mellitus II. Acht (8) patiënten hadden klachten op het gebied van harten vaatziekten; 1 patiënt had klachten betreffende de luchtwegen. Andere klachten betroffen het hele scala van de huisartsgeneeskunde: maag-darmklachten, gehoorproblemen, visus stoornissen, klachten van de huid, urinewegen.

We zijn blij dat we onze medische zorg aan kunnen bieden aan een groep mensen die in Nederland in de marge van de samenleving wordt gedrukt. Deze groep mensen heeft geen verblijfsvergunning, kan niet op een legale manier inkomen verwerven, heeft niet de zekerheid van een vaste woon-of verblijfplaats en is daardoor bijzonder kwetsbaar. Vaak is er ook nog de voortdurende dreiging van uitzetting uit Nederland. Als er dan ook nog sprake is van een chronische lichamelijke aandoening of van een ziekte die zich plots voordoet, is dit vaak bijzonder bedreigend. Het is goed om te weten dat deze mensen een beroep kan doen op medische zorg onder andere in de praktijk van Abel Boels in het Huisartsen Centrum Leiden.

APOTHEEK en MEDICATIE

Terugblik

Vanaf 2014 is de vergoeding van medicatie voor onverzekerbare vreemdelingen veranderd. De onverzekerbare vreemdeling krijgt de medicatie bij de apotheek vergoed via voorheen het Centraal Administratie Kantoor (CAK). Alleen dient de onverzekerbare vreemdeling per receptregel een eigen bijdrage van € 5,- te betalen. Het betalen van dit bedrag veroorzaakt bij de onverzekerbare vreemdeling een belemmering voor het gebruik van medicatie. Vanaf 2014 ontvangt Stichting GIL jaarlijks een schenking van de Leidsche Maatschappij der Weldadigheid (LMW) waardoor onverzekerbare vreemdelingen in Leiden e.o. niet meer hun eigen bijdrage per receptregel hoeven te betalen bij de apotheek. Stichting GIL is blij en dankbaar met de ondersteuning van de LMW.

Verstrekking geneesmiddelen en Eigen Bijdrage receptregels 2020

Sinds 1 januari 2014 geldt er een Eigen Bijdrage per receptregel van €5,- voor onverzekerbare vreemdelingen.

Deze Eigen Bijdragen zijn in Leiden voor een groot deel betaald vanuit het GIL door een donatie van het LMW.

In 2020 heeft Centraal Apotheek Leiden de volgende kosten gemaakt aangaande de Eigen Bijdragen.

	jan	feb	mrt	apr	me i	jun	jul	au g	se p	okt	no v	de c	tot aal
Eig en	785	370	600	345	285	465	585	495	500	475	505	400	€ 5810
Re cep	157	74	120	69	57	93	117	99	100	95	101	80	
Aa ntal pati	45	28	30	24	18	19	36	29	33	28	28	26	

In de tabel is aangegeven hoeveel receptregels het betrof en aan hoeveel patiënten deze zijn afgeleverd. Dit is exclusief receptregels voor weekmedicatie (baxter). Hiervoor geldt geen Eigen Bijdrage. Er zijn twee patiënten die medicatie via een Baxterrol krijgen. De indicatie van de geneesmiddelen is divers. Aandeel psychofarmaca (ATC N05 en N06) zijn 412 receptregels.

TANDARTSENZORG

Terugblik

In augustus 2017 is de tandarts van St. Gil gestart met de ontwikkeling van een pilot t.b.v. een structurele organisatie van tandheelkundige zorg voor ongedocumenteerde, dus onverzekerbare, vreemdelingen. Een projectplan werd opgesteld, en aan diverse instellingen is subsidie gevraagd. Door een bijdrage voor de pilot van het Diaconaal Centrum de Bakkerij, de LMW en gemeente Leiden kon de pilot van start gaan. Door toezegging van 2 andere subsidiegevers (fonds 1818 en Druckerfonds) kon het project na de evaluatie van het pilot voortgang vinden. Bij een tussentijdse evaluatie bleek het aanbod van tandheelkundige zorg te voorzien in een behoefte en naar wens te verlopen.

Werkzaamheden 2020:

Door de coronacrisis heeft Tandarts Leo van Broeckhuysen slechts 4 maal in de praktijk van collega Wildenbeest kunnen werken, nl. in januari, februari (voor de lockdownmaatregelen) en in september en oktober (na de lockdownmaatregelen en voor de nieuwe lockdownmaatregelen).

Totaal: 20 patiënten.

In januari; 5 patiënten

In februari: 9 patiënten

In september: 3 patiënten

In oktober: 3 patiënten

Duidelijk minder dus dan in voorgaande jaren.

De huisarts (niet praktiserend) die het informatie en adviespreekuur in de Bakkerij voor Ongedocumenteerden bemenst (Kea Fogelberg), tevens de vice-voorzitter van Stichting GIL, had van tevoren bij iedereen een triage gedaan m.b.t. een eventuele Coronabesmetting en de tandarts vóór de behandeling nog eens. Niemand had coronaklachten en niemand hoefde geweigerd te worden.

De volgende werkzaamheden werden verricht:

Gebitscontroles: 12x (sommige patiënten kwamen meerdere keren)

Röntgenfoto's: 21x

1-vlaksvullingen: 11x

2-vlaksvullingen: 4x

3-vlaksvullingen:	4x
meervlaksvullingen	2x
extracties:	9x
gebitsreiniging:	5x
verwijs naar kaakchirurg:	1x
reparatie van een prothese:	1x (Uitgevoerd door Tand Technisch Laboratorium Evident te Warmond)

Resultaat

De patiënten zijn tevreden, hebben door herstel van kauwfunctie een betere voedselintake. Voor sommigen betekent het de afname van chronische pijn, dus een toename van welbevinden. En als zeer belangrijk effect is de esthetische kant van een gaaf gebit; dat geeft een opening tot deelname aan het sociale leven.

De samenwerking met de verwijzende NGO's verloopt goed, medewerkers van 'de Fabel van de illegaal' en de diaconaal werker van Diaconaal Centrum 'De Bakkerij' weten de weg te vinden voor hulp vragende mensen. Bij acute spoedeisende hulpvragen kunnen zij een beroep doen op 1e hulp van een tandarts via de spoeddienst van de Leidse tandartsen vereniging, de financiering daarvan neemt 'De Bakkerij' voor haar rekening.

Financiën

Bij de financiële uitvoering van dit project is stichting GIL afhankelijk van fondsenwerving en particuliere giften via collectes in de kerken. Hierbij is het van belang te weten dat de tandarts geen honorering vraagt, deze werkzaamheden om niet uitvoert. De uitgaven zijn daarmee beperkt tot de gemaakte kosten; zoals gebruik van instrumenten, assistentie, etc., onvermijdelijke kostenposten.

INFORMATIE EN ADVIES spreekuur

Al sinds jaren is er wekelijks een Informatie en Advies spreekuur door één van de leden van het bestuur St. GIL (Kea Fogelberg, huisarts n.p.). Doel is o.a. de onverzekerbare vreemdeling door te geleiden naar zorg. Dit spreekuur vindt sinds december 2017 plaats in het gebouw van Diaconaal Centrum De Bakkerij te Leiden.

Geschat wordt dat er in de regio Leiden 200-250 ongedocumenteerden zijn, waarvan er zo'n 10% regelmatig in beeld zijn bij het informatie en adviesspreekuur.

Door de Coronacrisis en de lock-down maatregelen (sinds maart 2020) kon het Informatie en Advies spreekuur regelmatig niet face-to-face doorgaan. Daarnaast werd Kea Fogelberg ziek in het najaar van 2020. Stichting GIL mag zich gelukkig prijzen dat zij 3 gepensioneerde huisartsen bereid heeft gevonden om deze werkzaamheden van Kea Fogelberg over te nemen; vooralsnog telefonisch in de laatste maanden van 2020.

BUDDY

Stichting GIL, begeleidt ongedocumenteerden naar (poliklinische) spreekuren van medisch specialisten. Zo kan enerzijds de ongedocumenteerde bijgestaan worden bij het ondersteunen van de verwoording van zijn /haar medische klachten en de behandeling ervan en anderzijds kan Stichting GIL de regeling van het CAK (nogmaals) onder de aandacht brengen van de medisch specialist/ het ziekenhuis. <https://www.hetcak.nl/zakelijk/regelingen/onverzekerbare-vreemdelingen>

VERLOSKUNDIGE HULP

Zoals voorgaande jaren mochten wij ook in 2020 zorg bieden aan enkele kwetsbare zwangeren.

De verloskundigenpraktijk Merenwijk biedt jaarlijks zorg aan ongedocumenteerde dus onverzekerbare zwangeren. Deze groep zwangeren is meestal kwetsbaar en heeft meer geïndividualiseerde zorg en begeleiding nodig. De Verloskundige(n) benaderen dit meestal multidisciplinair door samenwerking met andere disciplines. (De Fabel van Illegaal, Stevig ouderschap prenataal, voedselbank, SUN). De zorg behelst niet alleen het begeleiden van de baring, de zorg wordt als één geheel gezien, iedere vrouw heeft immers een eigen voorgeschiedenis en deze “bagage” heeft invloed op het gehele proces. Er zijn 4 factoren die een belangrijke rol spelen in het welzijn van een zwangere vrouw: financiën, emoties, relationeel en sociaal en waar rekening mee gehouden wordt.

De situatie kan heel complex zijn. Toch gaat de verloskundigenpraktijk Merenwijk tot het uiterste om een zo goed mogelijke stabiliteit te creëren voor moeder en de ongeborene met het doel dat na de geboorte de nieuwgeborene ook een “Kansrijke Start” tegemoet gaat.

De stichting ‘FABEL VAN DE ILLEGAAL’

Al sinds 1995 draaien de medewerkers van stichting De fabel van de illegaal een wekelijks inloopspreekuur voor mensen zonder verblijfsrecht. Ook in 2020 functioneerde dat spreekuur, op maandag- en woensdagmiddag. Het spreekuur staat open voor iedereen in Leiden en directe omgeving die geen verblijfsrecht heeft en is op zoek is naar advies en oplossingen voor problemen op het gebied van het leven in de illegaliteit. De bedoeling van het spreekuur is om een laagdrempelige nuldelijns voorziening te zijn waar mensen zonder papieren in vertrouwen kunnen praten. Zowel vluchtelingen als migranten zijn welkom op het spreekuur.

De fabel van de illegaal biedt steun op het gebied van:

- Medische zorg. Zoals het maken van afspraken bij huisarts en andere zorgverleners, bemiddeling bij onbetaalbare facturen voor reeds geleverde medische zorg.
- Aanvragen voor verblijfsrecht. Het zoeken naar advocaten, begeleiden van juridische procedures, financiering van kosten verbonden aan aanvragen,
- Onderdak en voor alle andere problemen die samenhangen met het leven in de illegaliteit.

De fabel van de illegaal heeft ook in 2020 geprotesteerd tegen de dreigende sluiting van de Leidse Bed-, Bad-, Brood-opvang,

Omdat De fabel van de illegaal zich richt op iedereen zonder verblijfsrecht in Leiden en directe omgeving, hebben de medewerkers een goed beeld van de doelgroep en hun problemen. Dat maakt de medewerkers van De fabel van de illegaal bij uitstek deskundig op het gebied van mensen zonder verblijfsrecht, en zij dragen op die manier bij aan het bereiken van de doelstellingen van st. GIL.

SAMENWERKING

Stichting GIL werkt met meerdere instellingen samen om haar doelstelling te verwezenlijken. De belangrijkste zijn SUN; Diaconaal centrum De Bakkerij te Leiden (waar het informatie en adviesspreekuur en de vergaderingen plaatsvinden); STUV en “de Fabel van de Illegaal”.

OVERLEG EN COMMUNICATIE BESTUUR

In 2020 vergaderde het bestuur van de Stichting GIL 4 keer.

Vaak worden actuele vragen en problemen m.b.t. de toegang tot zorg van ongedocumenteerden via de mail opgelost. De vergaderingen dienen vooral ter afstemming van beleid en de activiteiten van individuele bestuursleden.

I.v.m. het verwezenlijken van de Doelstelling van Stichting GIL woonden Leden van Stichting GIL vergaderingen bij van het L.O.O. (Leids Ongedocumenteerden Overleg); het C.O.O.L (Comité Opvang Ongedocumenteerden Leiden) en het Von Münchhausen overleg.

Op 31 juli 2020 verstuurde stichting GIL een brief naar Burgemeesters en wethouders van de gemeente Leiden i.v.m. het sluiten van de Gemeente Leiden van de Leidse Bed-Bad-Broodopvang per 1 mei 2020. (NB Sinds maart 2020 had Nederland met de Coronacrisis- en maatregelen te maken)

Hierin werden de gevolgen op het gebied van de persoonlijke en algemene (volks)gezondheid en de gevolgen op korte- en op langere termijn toegelicht. Het resulteerde in een gesprek met wethouder Marleen Damen en de voorzitter en vice-voorzitter van Stichting GIL. Er werden praktische (werk)afspraken gemaakt.

In de vergadering in februari 2019 besloten we op zoek te gaan naar ondersteuning bij ons werk, danwel samenwerking met een grotere organisatie met dezelfde doelstelling, omdat we klein en kwetsbaar zijn als organisatie van vrijwilligers. We hadden een oriënterend gesprek met 'Dokters van de Wereld' in Amsterdam, in april, met de directeur Ariane de Jong en de voorzitter van het bestuur Ton Teunissen. De bedoeling was om ons te oriënteren op een mogelijke samenwerking. Zij zouden ons kunnen helpen met diverse praktische zaken; aanvragen subsidie bij fondsen, website verfraaien, scholing van nieuwe vrijwilligers, folders met voorlichtingsmateriaal, externe contacten (interviews, publicaties, perscontacten enz.). St GIL kan aan Dokters van de wereld inzichtelijk maken hoeveel ongedocumenteerden door ons geholpen worden (Apotheek, Tandartszorg, Informatie en Adviespreekuur, Verloskundige zorg etc.).

De vervolg stappen hebben in 2020 (nog) niet tot concrete afspraken geleid o.a. t.g.v. de Coronacrisis.

Inmiddels heeft Ariane de Jong elders een andere functie aanvaard, en is opgevolgd door Jasper Kuijpers. In 2021 zal de draad weer opgepakt worden.

WEBSITE

Stichting GIL heeft een website; www.gil-leiden.nl

FINANCIËN

Financieel jaarverslag 2020. Hiervoor wordt naar bijlage verwezen.

VOORBEREIDINGEN VIERING 25-JARIG BESTAAN

Al was GIL als werkgroep al eerder actief, de stichtingsakte is gedateerd 25 maart 1995. Besloten werd om een symposium te organiseren met de bedoeling om daarmee meer bekendheid te krijgen niet alleen voor GIL zelf maar vooral voor de problemen waarmee ongedocumenteerden te maken krijgen. De lustrumcommissie, bestaat uit Kea Fogelberg, Harry Westerink en Paul Briët

De plannen van GIL en de Dokters van de Wereld om tot een vorm van samenwerking te komen zouden bij ons lustrum misschien nader ontvouwd kunnen worden. In overleg met de

sprekers werd de datum vastgesteld op 12 mei 2020. Samenwerking werd gezocht en gevonden met het districtsbestuur van de artsenorganisatie KNMG. Helaas kon het Jubileumsymposium in 2020 door de Covid19 epidemie helaas niet doorgaan. Besloten werd om het Symposium op een later tijdstip, na de Coronacrisis, te organiseren.

BIJLAGE

Financieel jaarverslag 2020.

Inkomsten en uitgaven Stichting Gezondheidszorg Illegalen Leiden Jaar 2020.